

Beslut och skötselplan för Naturreservatet Storsjön

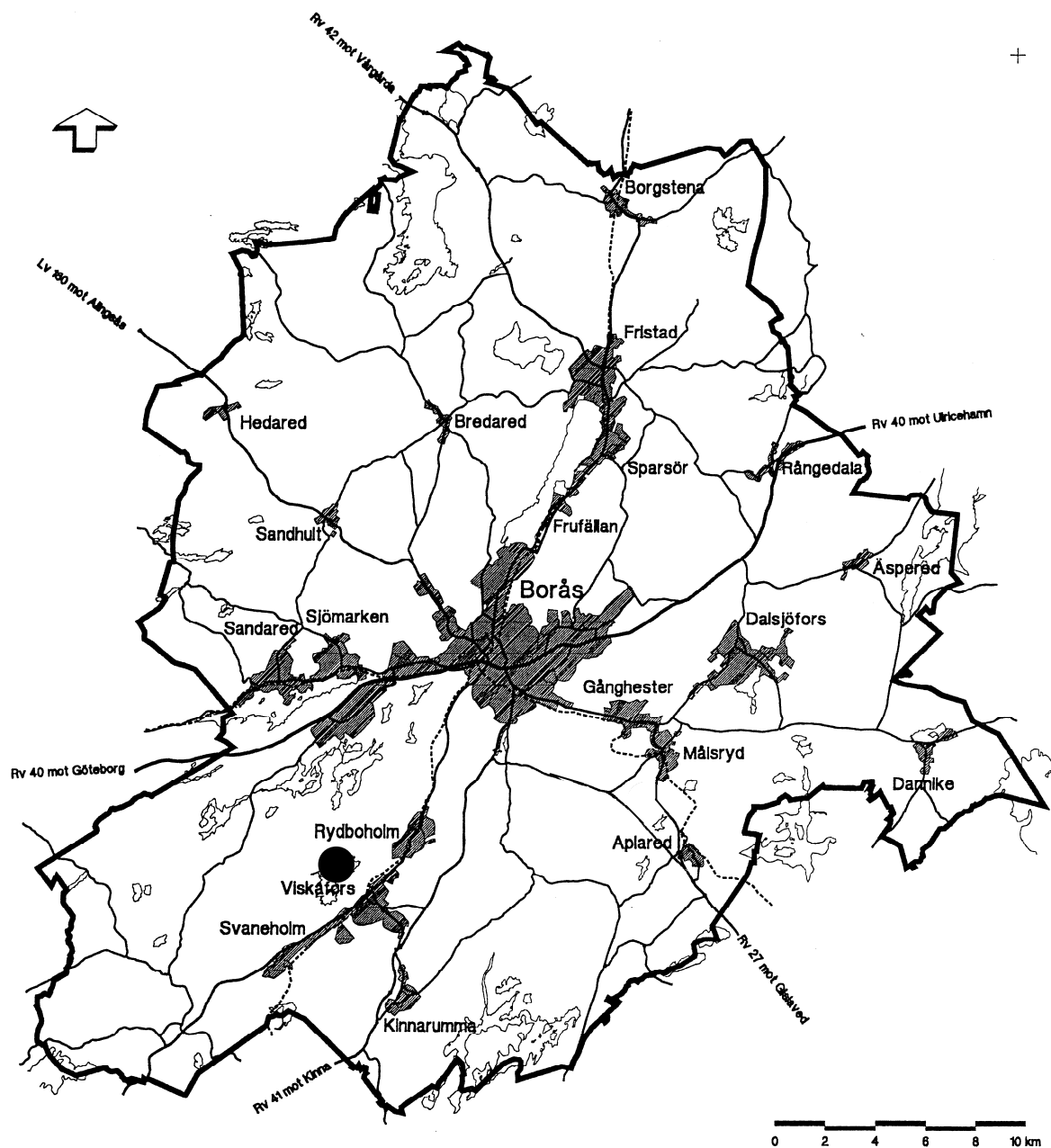

Borås Stad, Kommunstyrelsen, 16 juni 2014

Översiktskarta Naturreservatet Storsjön

● = område för naturreservatet

Naturreservatet Storsjön

Innehållsförteckning	3
Uppgifter om naturreservatet	4
Beslut	4
Motiv för beslutet	4
Syfte med reservatet	4
Föreskrifter	5
Inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden	5
Förvaltarens rätt och uppgifter	5
Ordningsföreskrifter för allmänheten	5
Övriga upplysningar angående föreskrifterna	6
Intresseprövning	6
Hushållningsbestämmelser	6
Miljömål	6
Beslutslista	7

Bilagor

Bilaga 1	Skötselplan för Naturreservatet Storsjön	
	Beskrivning	2
	Förtydliganden samt riktlinjer för dispenser	4
	Mål och riktlinjer för skötseln	5
	Anordningar för rekreation och friluftsliv	12
	Dokumentation och revidering	13
	Kartor	14
Bilaga 2	Artlista	
Bilaga 3	Finansiering av förvaltningen	
Bilaga 4	Fastighetsförteckning	
Bilaga 5	Ärendets beredning	
Bilaga 6	Samrådsredogörelse	

Naturreservatet Storsjön

Beslut om naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Storsjön
Län:	Västra Götaland
Kommun:	Borås
Socken:	Kinnarumma/Seglora
Lägesbeskrivning:	10 km sydväst om Borås
Fastigheter, fastighetsägare, servitut mm:	Se bilaga 4
Areal:	459 ha
Förvaltare:	Borås Stad

Beslut

Kommunfullmäktige i Borås beslutade den x x 2014 att:

det område som avgränsats på beslutskarta skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808).

reservatets namn skall vara Naturreservatet Storsjön.

fastställa bifogad skötselplan med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skötselplanens övergripande mål skall gälla utan begränsning i tiden.

för att uppnå syftet med reservatet skall angivna föreskrifter gälla med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) samt 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252). Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan.

Motiv för beslutet

Storsjön och omgivningarna runt omkring är ett mycket välutnyttjat rekreationsområde. Inga bostäder finns i anslutning till sjön. Reservatsområdet har mycket högt naturvärde. Storsjön (142 ha) och har många öar, vikar och uddar. Den är extra värdefull på grund av sitt fågelliv. Lillåns bäckravin är mycket djup och svårframkomlig och skogen har inte brukats i modern tid. I ravinens fuktiga djup trivs många sällsynta mossor, svampar och lavar. I Bålån finns ett bestånd av flodpärlmusslor med föryngring samt den sällsynta ormbunken safsa. I omgivningarna finns en hög andel gammal barrskog med naturskogskaraktär. Området är rikt på kulturlämningar från tidigare bebyggelse och brukad mark.

Syfte med reservatet

- ☐ Att bevara och utveckla skyddsvärda naturvärden och arter i en sjö, en bäckravin och ett vattendrag och omgivande skog
- ☐ Att på lång sikt utöka arealen gammal barrblandskog så att sammanhängande skog med naturskogskaraktär på sikt omger hela sjön

- ☐ Att utveckla Storsjön som rekreationsområde
- ☐ Att bevara kultur- och fornlämningar

Föreskrifter

Inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra lagar, författningar och förordningar är det inte tillåtet att:

1. uppföra byggnad, väg eller annan anläggning
2. anlägga luft- eller markledning
3. anordna upplag, annat än tillfälligt för skötseln av området
4. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
5. uppföra vindkraftverk, mast eller torn
6. plantera in för området främmande växter eller djur i land- och vattenmiljö
7. avverka, gallra, plantera skog, ta bort dött träd eller vindfälla eller på annat sätt påverka vegetationen annat än efter de riktlinjer som framgår av fastställd skötselplan
8. tillföra biologiska eller kemiska bekämpningsmedel
9. tillföra gödsel

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder att utföra den skötsel som får genomföras enligt fastställd skötselplan.

Utan hinder av ovanstående förbud enligt A är det tillåtet att utplantera fisk om det görs i syfte att bevara befintliga populationer av fisk och/eller musslor. All utsättning av fisk kräver tillstånd från länsstyrelsen.

Storsjöns reglering och åtgärder enligt gällande vattendom påverkas inte av reservatsföreskrifterna.

Förvaltarens rätt och uppgifter

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken och 3 § förordningen (1998:1252) områdesskydd gällande förvaltning av reservatet.

Förvaltaren har rätt att:

1. lämna dispenser från föreskrifterna
2. utöva tillsyn
3. utföra åtgärder enligt fastställd skötselplan

Förvaltare och förvaltningsuppgifter:

1. Förvaltare för reservatet skall vara Borås Stad.
2. Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Skötselplanens övergripande mål och riktlinjer gäller utan begränsningar i tiden. Skötselplanen revideras vid behov. En översyn bör ske med 10 års mellanrum.
4. Förvaltaren sköter naturreservatet enligt fastställd skötselplan.
5. Skötselåtgärderna ska dokumenteras av förvaltaren.

Ordningsföreskrifter för allmänheten

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra lagar, författningar och förordningar är det inte tillåtet att:

1. skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar samt skada vegetationen i övrigt, till exempel genom att gräva upp växter.
2. sätta upp skylt, affisch, snitsel eller liknande
3. utöva bergsklättring
4. rida eller cykla utanför stigar och leder
5. anordna arrangemang utan tillstånd
6. göra upp eld annat än på iordningställd plats
7. framföra motordrivet fordon (gäller inte båt) annat än enligt förvaltarens anvisningar
8. ha okopplad hund inom entrèområdet vid Boxhult samt inom badplatsen och träningsområde för orientering (skötselområden E4, R46, BS3)

Utöver ordningsföreskrifter för allmänheten enligt C så gäller även § 17 och 18 i Borås Stads allmänna lokala ordningsstadgar inom området för den kommunala badplatsen. Det innebär att det vid badplatsen är badförbud för hundar, samt även koppeltvång för hundar inom badplatsområdet.

Övriga upplysningar angående föreskrifterna

Föreskrifterna i A – C skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Undantag från föreskrifterna ansöks om hos förvaltaren. Förvaltaren kan om särskilda skäl föreligger med stöd av 7 kap. 7 § och 16 kap. 9 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter.

Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar skyddas i Kulturmiljölagen (1988:950). Bestämmelser om kulturmiljön finns också i bland annat i miljöbalken och skogsvårdslagen.

Strandskyddsbestämmelser regleras i miljöbalkens 7 kap. Storsjön omfattas av förstärkt strandskydd om 200 meter.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syfte kommer pågående mark- och vattenanvändning att påverkas. Kommunen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syfte och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark, vatten och växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner kommunen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Miljömål

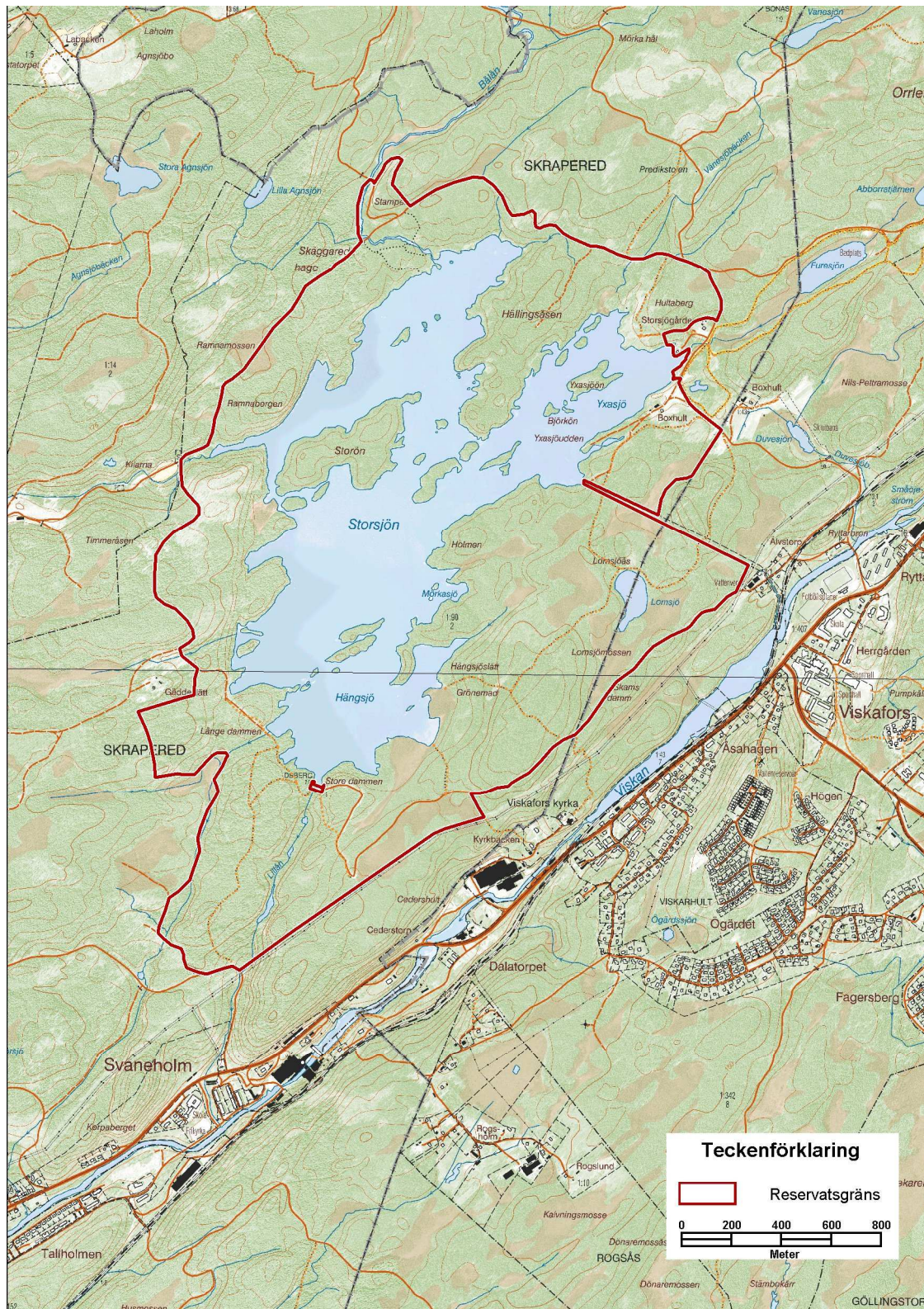
Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålen levande sjöar och vattendrag, levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Reservatet bidrar till att nå Borås Stads lokala miljömål om fler kommunala naturreservat.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Bengt Himmelmann
Samhällsplaneringschef

Beslutskarta med områdesavgränsning
Naturreservatet Storsjön
Borås Stad, Kommunstyrelsen,

Skötselplan för Naturreservatet Storsjön

Borås Stad, Kommunstyrelsen, 16 juni 2014

Beskrivning

Markslagsfördelning

Reservatsarea 459 ha

Markslag	Area
Vatten	144 ha
Skogsmark	294 ha
Våtmark	13 ha
Övrig mark	8 ha

Naturmiljö

Storsjön tillhör Viskans vattensystem och utnyttjas för vattenkraftsproduktion. Sjön är 142 ha stor, 22,5 m djup med ett medeldjup på 5,8 m. Sjön innehåller lite mer än 8 miljoner m³ vatten. Området är försurat och många av vattendragen som rinner till Storsjön kalkas. Vattenkvaliteten i sjön är god men sjön har i dagsläget klassningen dålig ekologisk status på grund av påverkan från flödesregleringen.

Storsjön har oregelbunden form med många uddar och vikar. Storlom och fiskmåsar häckar i sjön och smålom som häckar i en närliggande tjärn fiskar i sjön. På grund av regleringen finns inte mycket strandvegetation. I det strandnära området häckar mindre strandpipare, grönbena och enkelbeckasin. I omgivningarna finns en stor andel gammal barrskog som har ett rikt fågelliv med arter som skogssnäppa, orre och spillkråka. Vid Ramnabergen stupar en kraftig brant ner i sjön. I berget häckar korp. Inga bostäder finns i anslutning till sjön.

Bålån rinner mellan Äktasjön och Storsjön. Regleringen av Äktasjön uppströms påverkar vattenföringen i Bålån och den har därför klassningen otillfredställande ekologisk status. Vattenkvaliteten i Bålån är god. Här finns många fina grusbottnar, lämpliga som lekbottnar för öring och livsmiljö för flodpärlmussla. Musselbeståndet bedöms ha en storlek på färre än 50 individer, men juvenila musslor har setts och det finns mycket goda förutsättningar för musslor. Strax före utloppet i Storsjön delar ån upp sig i en kvillbäck och på öarna finns dungar av översvämningsskog. Utmed strandkanten växer enstaka bestånd av safsa och hampflockel, och på öarna förekommer storrams och ormbär.

Lillån är det ursprungliga utloppet från Storsjön som leder ner i Viskan genom en delvis mycket brant ravin. I vattendraget rinner bara en begränsad mängd vatten och flödesregleringen innebär att även Lillån har klassningen dålig ekologisk status. I ravinen växer gammal granskog med stort inslag av torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier. Skogen har urskogskaraktär. Lillåravinen hyser en mycket värdefull lav-, moss- och svampflora.

Kulturlämningar

Storsjön tillkom 1909 genom fördämning för vattenkraftutvinning och den regleras ganska hårt. Ursprungligen fanns det sex mindre sjöar och flera gårdar och torp på den yta som nu är dränkt. På botten av sjön finns lämningar från odlingsrösen, broar, stubbar och de gårdar som dränktes vid höjningen av vattenytan.

Området är fornlämningsfattigt och det mesta utgörs av mark som under lång tid fungerat som utmark, under historisk tid skogbevuxen men delvis betad. Landskapet är i hög grad direkt olämpligt för odling, vilket bl. a. förklarar den totala bristen på förhistorisk fossil åkermark. Förekomsten av åtminstone en järnframställningsplats från övergången mellan brons- och järnålder strax norr om Skäggareds gamla tomt (i nuvarande Storsjön) visar emellertid att området under förhistorien varit utnyttjat, dock med inriktning på *utmarksnäringar* som just järnproduktion.

Kolbottnar (rester efter resmilor) återfinns i norra delen av området. Nära Bålåns nuvarande mynning i Storsjön finns flera välbevarade anläggningar, med bl. a. grunder efter en koja. En välbevarad miljö med fyra stycken kolbottnar och en koja finns på nordöstra delen av Hällingsåsen, den stora udden som skjuter ut i Storsjön. Kolningsanläggningarna har sannolikt ett ursprung i 1700- eller 1800-tal. Vid Bålån fanns en kopparhammare (smedja) som nämns i skrift redan 1682. Kopparhammaren gick i konkurs 1787. 1790-1828 fanns en vadmalsstamp i den gamla smedjan. Lite närmare utloppet till Storsjön fanns en kvarn. De flesta torpen på 1890-talets häradslista finns kvar med sitt detaljnehåll av övergiven åkermark, huslämningar och andra synliga spår. Miljöerna har övergivits vid skilda tidpunkter under sent 1800-tal och en bit in på 1900-talet och speglar därför en intressant process när det gäller både bebyggelsens och odlingsmarkens utveckling.

Geologi

Storsjöområdet ligger inom en berggrund som domineras av migmatiska gnejser med små mörka kroppar av bergarten eklogit (en basisk bergart). Eklogit är en sällsynt förekommande bergart i Sverige, men av stort geologiskt intresse eftersom den bara bildas under högt tryck på mycket stora djup i jordskorpan. Förekomsterna här visar därför att denna del av berggrunden varit nere på mycket stora djup i jordskorpan innan den på idag, genom geologiska processer, kommit att blottas i markytan.

Tillgänglighet och anordningar för friluftslivet

Området kring Storsjön är ett mycket välutnyttjat promenad- och rekreationsområde. Storsjögården som drivs av Rydboholms Sportklubb ligger vid reservatet. I området finns motionsspår, skidspår, stigar och vägar. Många åker till Storsjön för att bada och fiska. Sportfiskeklubben Pelikanen har en anläggning vid sjön med klubbstuga och uthyrning av båtar. Vintertid används sjön för isfiske, skridskoåkning och skidåkning. Vandringsleden kring sjön har iordningställts och förbättrats.

Förtydliganden samt riktlinjer för dispenser

Storsjön är ett tätortsnära rekreationsområde som utnyttjas på många olika sätt. De flesta av aktiviteterna kan pågå i reservatet, såvida inte särskilda naturvärden eller friluftsvärden hotas. Nedan följer riktlinjer för hur några konflikter och dispensansökningar ska hanteras.

El- och teleledningar, master

Reservatet korsas av ett antal el- och teleledningar. Jordledningar medför att markarbete kan behöva utföras.

Normalt underhåll av ledningarna och erforderliga avverkningar får utföras men ska föregås av samråd med förvaltaren. Reparation av akut uppkomna skador får dock utföras utan sådant samråd, men ska göras med största möjliga hänsyn tagen till naturmiljön.

Vattenreglering

Vattenregleringarna av Storsjön och Äktasjön (Bålån) och normalt underhåll av dessa anläggningar påverkas inte av reservatsbeslutet. Det är dock önskvärt att i framtiden ha en minimitappning i Bålån och Lillån för att inte påverka naturvärden negativt vid låga flöden. Större åtgärder som ger påverkan på mark och skogsbestånd inom reservatet ska föregås av samråd med förvaltaren.

Jakt, fiske och faunavård

Tillfälliga jakttorn får uppföras liksom bihotell, viltautomater, fågelholkar, häckningsplattformar och andra liknande viltvårdande anordningar. Småfågelholkar och uggleholkar bör sättas upp på lämpliga ställen. Fiskerätter upplåts idag enbart med handredskap.

Orientering

Storsjöområdet utnyttjas som tränings- och tävlingsområde för orientering. I begränsad omfattning utgör verksamheten inget hot mot befintliga naturvärden. För att få genomföra orienteringstävlingar krävs dock dispens från reservatsföreskrifterna.

Övriga idrottsaktiviteter eller andra evenemang

Enligt föreskrifterna är inte idrottstävlingar eller andra evenemang tillåtna i reservatet utan särskilt tillstånd. För att få genomföra idrottstävlingar och evenemang krävs dispens från reservatsföreskrifterna. Principerna för eventuella dispenser bör vara följande:

- Aktiviteter som hotar särskilda naturvärden, riskerar störa fåglar under häckningstid, eller som innebär stora inskränkningar för det rörliga friluftslivet ska inte tillåtas.
- Aktiviteter med anknytning till friluftsliv eller naturstudier eller som av hävd förekommer i området bör normalt tillåtas såvida inte särskilda skäl föreligger.

Skogsbränder

Skogsbränder ska normalt släckas. Det är tillåtet att under kontrollerade former genomföra skogsbränning för att efterlikna skogens naturliga dynamik.

Vindfällan, skadeinsekter och markskador

Upparbetning av vindfällan bör så långt som möjligt undvikas. Om skogen stormfälls i stor omfattning får dock vindfällan tas bort för att inte gynna skadeinsekters spridning. Vid omfattande angrepp av skadeinsekter eller sjukdom får dessa träd tas bort för att inte gynna en fortsatt spridning. I de fall markskador har uppstått skall de i möjligaste mån åtgärdas.

Mål och riktlinjer för skötseln

Barr- och blandskogar

Generella skötsel- och kvalitetsmål

Barrskogsområdet ska utvecklas till ett stort, naturligt, sammanhängande, variationsrikt skogsområde med hög ålder. Naturskogskaraktärerna ska bevaras och förstärkas.

Värdefulla kärnområden ska lämnas för fri utveckling. Flera delområden är idag yngre bestånd utan höga naturvärden. Dessa bestånd kommer att skötas med målet att på sikt få en ökad variation och biologisk mångfald och då omföras till områden för fri utveckling. Områden med fornlämningar och kulturmiljöer kommer alltid att kräva en viss fortlöpande skötsel.

- Under kontrollerade former ska det vara möjligt att tillåta och genomföra skogsbränning för att efterlikna skogens naturliga dynamik, även i områden med fri utveckling.
- Kring leder får träd som hindrar framkomlighet eller utgör en säkerhetsrisk tas bort, även i områden med fri utveckling.
- Fornlämningar och kulturhistoriska spår ska alltid skyddas och bör vårdas och tydliggöras.

BF Barr- och blandskog med fri utveckling

Total areal 106 ha

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Skogens prägel av orördhet och vildmark ska förstärkas.
- Arter knutna till naturskogar ska kunna nyetablera sig och leva kvar samt utvecklas i livskraftiga populationer.
- Spår av skogsbruk och eller annan mänsklig påverkan ska synas i så liten omfattning som möjligt.
- Stigar ska i första hand ledas runt nedfallna träd. I andra hand får träd som blockerar framkomligheten tas bort, men blottade sågade ytor ska undvikas.
- Enstaka skogliga åtgärder kan vara nödvändiga även om skötselmålet i stort ska vara fri utveckling.

Åtgärder

Områdena lämnas för fri utveckling. Genom intern dynamik ska de utvecklas till den skogstyp som har bäst förutsättningar. Naturliga störningar i form av vindfällen, översvämningar, insekts och svampangrepp samt betespåverkan av vilt får förekomma och ska normalt inte åtgärdas eller förhindras.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
1	1,9	Spår efter trolig torvtäkt.
5	15,8	Barrblandskog 140 år. Vid Lomsjö finns lämningar efter torpet Lomsjöås med husgrunder, småskalig fossil åkermark och röjningsrösen.
9	3,3	Tallskog 100 år, torvmark.
15	4,8	Död ved i olika åldrar.
18	12,4	Barrblandskog 140 år. Området omsluter välbevarad kulturmiljö med fossil åkermark och husgrunder, lämningarna från torpen Grönemaden och Högalid.
20	5,3	Torvmark, tallskog. Enstaka 200-åriga tallar.
23	1,9	Skiktad skog. 130 årig tall.
24	0,7	Klen död ved.
25	29,4	Bäckravin med höga naturvärden och förekomst av hotade arter, Lillån söder om sjöns fördämning. Stort inslag av död ved. 100-300 årig gran och tall.
27	7,1	Stort inslag av död ved.
31	5,3	200 åriga träd, lodytor, död ved.
33	2,4	Grova träd, liggande död ved. I strandkanten finns röjningsrösen tillhörande Gården Skäggareds gamla tomt.
35	11	Storön. Största ön i Storsjön. Stort inslag av död ved i sydost. Lämpligt område för naturvårdsbränning.
37	4,2	Bergbrant.
48	8,4	Samtliga öar i Storsjön utom område 35 (Storön). På Yxasjön finns en kulturhistorisk lämning i form av röjningsröse.

BS Barr- och blandskog med skötsel

Total areal 188 ha

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Variationen och den biologiska mångfalden ska på sikt öka genom större andel lövträd, större åldersvariation och större andel död ved i olika grovlek och nedbrytningsstadier.
- På sikt, när BS-skogarna har utvecklat urskogskaraktärer, bör de omföras till BF (Barr- och blandskog med fri utveckling).
- Andelen lövträd ska öka i bestånd med skötsel.
- Lövträd av olika arter gynnas.

Åtgärder

Lövträd gallras fram och gynnas. Gläntor och tätningar skapas. Heterogenitet i beståndet eftersträvas. Tall gynnas framför gran. Träd med betesskador gynnas.

Hyggen återplanteras inte. Naturlig återväxt med de arter som spontant uppkommer eftersträvas. Gallring får ske om behov finns. Naturliga störningar i form av vindfällen, översvämningar, insekts- och svampangrepp samt betespåverkan av vilt får förekomma och ska normalt inte åtgärdas eller förhindras.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
3	4,9	Granskog 100 år, orienteringsträningsområde och rekreationsområde.
7	6,3	Ungskog med mycket tall.
8	6,5	Barrblandskog 40-50 år. Stor andel tall.
12	0,7	Lomsjöås. Torplämning med tre husgrunder, småskalig fossil åkermark och röjningsrösen.
14	17	Gallringsskog 30 år.
16	9,2	Röjningsskog 20 år. Gamla betesskador.
17	17,7	Barrblandskog 30-40 år.
19	5,1	Lämningar från torpen Grönemaden och Högalid. Fossil åkermark och husgrunder. Granskog med gammal asp och rönn.
21	18	Gallringsskog 35 år. Stor andel tall.
26	6,3	Gallringsskog 35 år. Stor andel tall.
28	4,5	Gallringsskog 25 år.
29	3,3	Gallringsskog 35-50 år.
30	2,7	Röjningsskog 15 år.
32	13,8	Blandskog med lämningar efter torpet Timmeråsen. Stenmurar och röjningsrösen. Lövträd. Järnframställningsplats.
34	5,7	Stormhygge år 2005, ej planterat.
38	9,2	Gallringsskog 35-70 år.
39	7,5	Gallringsskog 50 år.
40	5,8	Granskog. Fyra kolbottnar och lämningar efter kolarkoja.
42	4,1	Stampen. Granskog, delvis hygge. Fast fornlämning med lämningar av smedja, vadmalsstamp och torp.
43	8,5	Gallringsskog.
44	27,1	Gallringsskog av gran och tall. Fyra kolbottnar och lämningar efter kolarkoja.
45	4,4	100 årig granskog med inblandning av löv och tall. Lämningar tillhörande torpet Hultaberg finns i östra delen.

Vatten och våtmarker

Generella skötsel- och kvalitetsmål

- Sjöarnas kvaliteter för friluftsliv ska tas tillvara.
- Det biologiska livet ska utvecklas med så liten störning i form av utsläpp, föroreningar, vattenregleringar eller annan mänsklig påverkan som möjligt. Kring leder får träd som hindrar framkomligheten eller utgör en säkerhetsrisk tas bort, även i områden med fri utveckling.
- Fornlämningar och kulturhistoriska spår ska alltid skyddas och bör vårdas och tydliggöras.

S Sjöar

Total areal 144 ha

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Förutsättningarna för häckande fåglar ska bibehållas och förbättras.

Åtgärder

Sjöarna får kalkas för att motverka försurning. Även andra åtgärder för att återställa dem till naturliga förhållanden får genomföras.

Fiskevårdande åtgärder får utföras. Arter som inte i dag finns i sjöarna får ej planteras in.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
11	1,9	Lomsjö. Mindre brygga för bad och vattenhämtning får anläggas.
47	141,8	Storsjön. Skäggared, Hängsjö, Broddatorpet. Gårds- och torplämningar på sjöbotten.

VS Vattendrag skötsel

Total areal 3 ha

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Längs vattendragen ska det finnas en lövdominerad bård med minst 10 meter på var sida om vattendraget.
- Åtgärder för att bibehålla och förbättra förutsättningarna för öring och flodpärlmussla får genomföras.

Åtgärder

Avverka gran till förmån för lövträd och buskar i bården. Naturliga störningar i form av vindfällan i vattnet, översvämningar, insekts- och svampangrepp samt betespåverkan av vilt får förekomma och ska normalt inte åtgärdas eller förhindras.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
36	0,7	Lidabäcken.
41	2,2	Bålån. Höga naturvärden med förekomst av hotade och fridlysta arter som flodpärlmussla, hållav och safsa. Fast fornlämning med rester av kvarnbyggnad och fördämningsvall.

VF Våtmarker med fri utveckling

Total areal 10,3 ha.

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Områdena ska vara opåverkade av mänskliga ingrepp i form av skogsbruk, dikning, vattenreglering, körskador och dylikt.

Åtgärder

Områdena lämnas för fri utveckling.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
2	0,4	Mosse
6	2,5	Mosse
10	1,5	Mosse
13	1,7	Mosse
22	4,2	Mosse

Övriga områden

Generella skötsel- och kvalitetsmål

- Fornlämningar och kulturhistoriska spår ska alltid skyddas och bör vårdas och tydliggöras.
- Byggnader och andra anläggningar för friluftslivet eller reservatets skötsel får förekomma och underhållas.

E Entré

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Skötseln av entrén ska vara ändamålsenlig för de aktiviteter som förekommer.

Åtgärder

Slåtter, städning och underhåll av befintliga anläggningar.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
4	5,6	Boxhult. Informationscenter, parkeringsplats, öppna gräs- och ängsytor, kulturlämningar, bord, bänkar, och bryggor.

R Rekreatiomsområde

Särskilda skötsel- och kvalitetsmål

- Det finns idag en kommunal badplats inom området.
- Ängar och åkrar med vindskydd och grillplats ska skötas så att dessa aktiviteter kan bibehållas och utvecklas.

Åtgärder

Slåtter, städning och underhåll av befintliga anläggningar.

Nummer	Areal (ha)	Kommentar
46	2,7	Bad, grillplats, vindskydd. Kulturlämningar i vattnet och på land som utgör rester av torpet Hultaberg med huslämningar, rösen och odlingsterasser.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Genom olika åtgärder underlättas för allmänheten att besöka reservatet. Det skall kunna utnyttjas som rekreationsområde på sådant sätt att konflikter undviks med områdets natur- och kulturvärden. Reservatets entré skall vägleda in besökare i reservatet. Information om områdets natur- och kulturvärden skall ges via informationsskyltar, broschyrer och på kommunens hemsida. Leder skall vara väl märkta. Anordningar för friluftsliv och besökare skall underhållas och skötas. Här presenteras förslag på lämpliga anordningar. Kompletteringar och ändringar som inte strider mot reservatets syfte får göras.

Entré

Huvudentrén placeras vid Boxhult. Här är det lämpligt att göra en parkeringsplats, bord och bänkar, och presentera information om reservatet.

Leder och stigar

Leder runt Storsjön skall skötas och markeras på ett konsekvent sätt. Vägvisare bör sättas upp vid entréer och där leder korsas. Kring leden och välfrekventerade stigar får träd som hindrar eller utgör en risk för framkomligheten tas bort, även i områden med fri utveckling.

Omarkerade stigar ska i första hand ledas *runt* nedfallna grova träd och andra hinder som orsakas av en naturligt, åldrande skog. Blottade sågytor ska undvikas för att ge ett så naturligt utseende som möjligt. Normalt görs inga åtgärder för att förbättra stigarnas standard.

Motionsspår som sammanfaller med leder inom naturreservatet och delar av övriga sträckningar som går inom reservatsgränsen skall markeras samordnat och konsekvent.

Grillplatser, bord och bänkar

Det finns iordningställda grillplatser på flera ställen runt sjön. Bord och bänkar finns på flera ställen runt sjön.

Sopphantering

Soptunnor får finnas på lämpliga platser i reservatet och de skall tömmas regelbundet.

Tillgänglighetsanpassning

En tillgänglighetsanpassad P-plats kommer att anläggas på parkeringen vid Boxhult. Vägen ut till udden sydväst om Boxhult tillgängliggörs och ute på udden får tillgänglighetsanpassade bryggor och grillplatser anläggas.

Dokumentation, kontrollprogram och revidering

Inom ramen för skötseln av reservatet ingår att fortlöpande bedöma om vidtagna åtgärder är ändamålsenliga för att uppnå skötsel- och kvalitetsmål. Om så inte är fallet skall skötselåtgärderna ändras.

Dokumentation och revidering

Dokumentation och uppföljning sker årligen. Uppdatering av för området gällande skogsbruksplan sker vart 10:e år. Genomförda uppföljningar och dokumentation utgör underlag för revidering av planen.

Skötselplanen skall revideras vart 10:e år eller när berörda parter anser det påkallat.

Kontrollprogram

Kontrollprogrammets syfte ska vara att kontrollera att skötseln är ändamålsenlig för att bevara och förbättra områdets naturvärden. Resultatet från kontrollprogrammet ska presenteras i samlad form. Då det långsiktiga målet med skogsmarken är att på sikt få sammanhängande gammal barrblandskog kring sjön är det intressant att se hur fågellivet utvecklas, om de åtgärder man gör påverkar populationen eller förekomst av specialiserade barrskogarter som kräver gammal skog. Därför planeras två olika delar ingå i ett initialt kontrollprogram, fågelinventering och fotodokumentation.

Häckfågelinventering

Kontroll av fågelfaunan görs lämpligen genom så kallad punkttaxering. Helst vid två tillfällen under våren, ett tidigt besök för att fånga upp stannfåglar t ex skogshöns och hackspettar och ett senare där man får med flyttande arter.

Beräknad tidsåtgång för fältinventering: 2 dagar. Upprepas vart 5:e år.

Fotodokumentation

För att man ska kunna följa de stora dragen i landskapets förändring är fotodokumentation viktig. Utvalda fotopunkter bör fotodokumenteras med jämna mellanrum. Därutöver bör områden med skötsel fotodokumenteras före och efter utförda större åtgärder. Fotopunkt, fotoriktning och brännvidd ska noteras för att fotograferingen ska kunna upprepas.

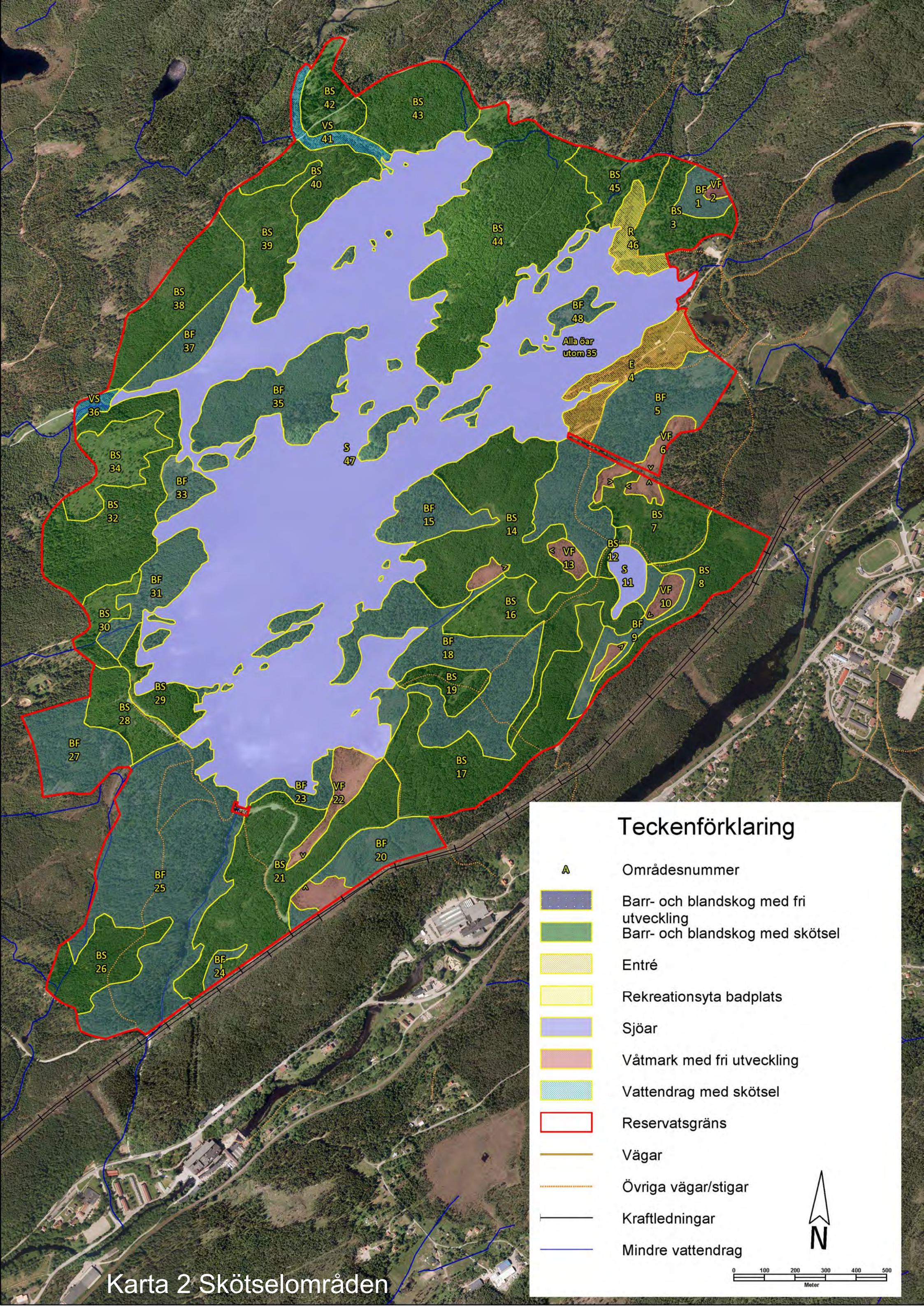
Beräknad tidsåtgång: För utvalda punkter 2 dagar som upprepas var 10 år; för skötselåtgärder löpande.

Kartor

Karta 2 Skötselområden

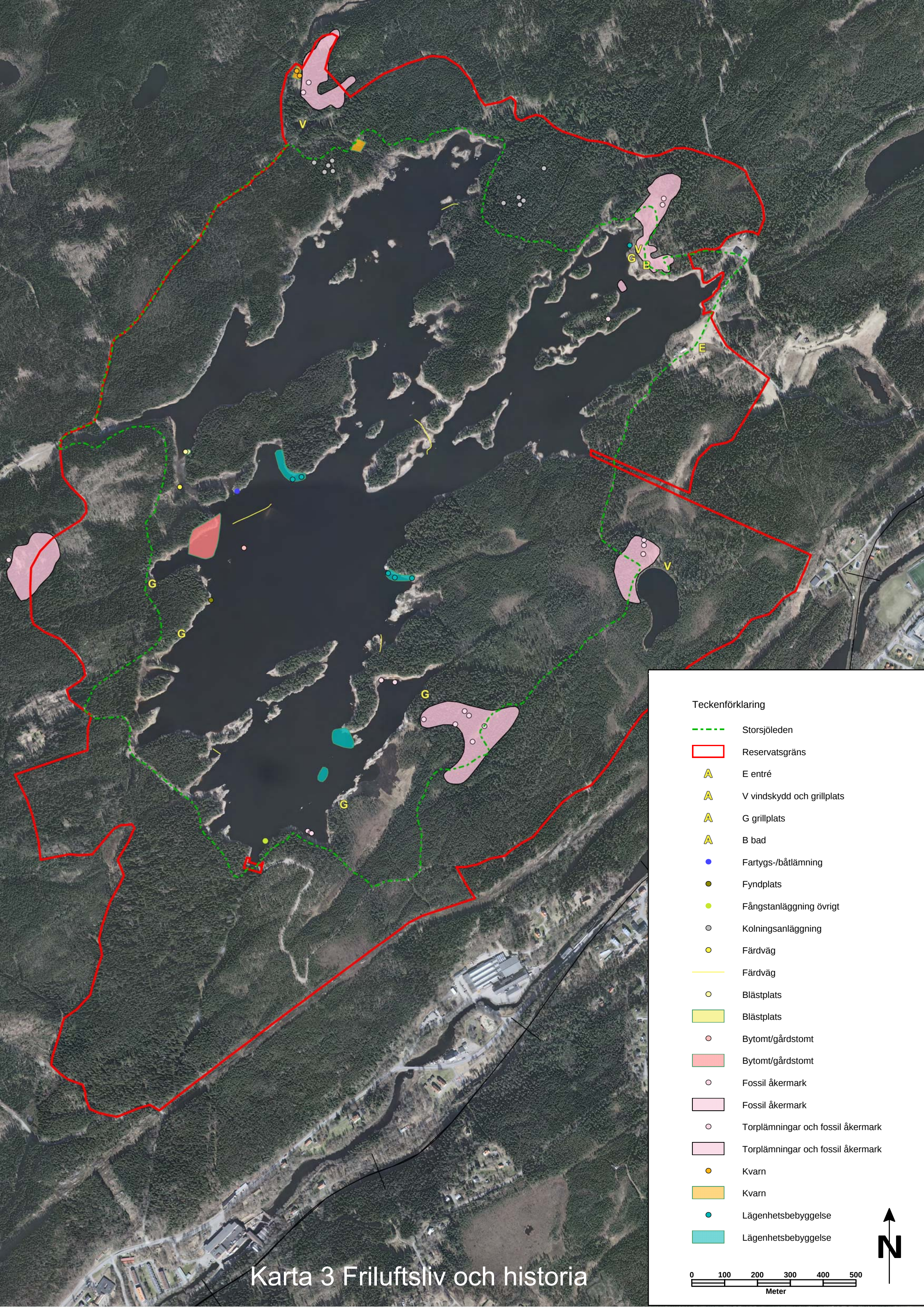
Karta 3 Friluftsliv och Historia

Teckenförklaring

A	Områdesnummer
	Barr- och blandskog med fri utveckling
	Barr- och blandskog med skötsel
	Entré
	Rekreationsyta badplats
	Sjöar
	Våtmark med fri utveckling
	Vattendrag med skötsel
	Reservatsgräns
	Vägar
	Övriga vägar/stigar
	Kraftledningar
	Mindre vattendrag

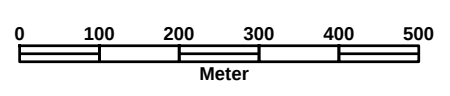
Karta 2 Skötselområden

Teckenförklaring

- Storsjöleden
- Reservatsgräns
- E entré
- V vindsydd och grillplats
- G grillplats
- B bad
- Fartygs-/båtlämning
- Fyndplats
- Fångstanläggning övrigt
- Kolningsanläggning
- Färdväg
- Färdväg
- Blästplats
- Blästplats
- Bytomt/gårdstomt
- Bytomt/gårdstomt
- Fossil åkermark
- Fossil åkermark
- Torplämningar och fossil åkermark
- Torplämningar och fossil åkermark
- Kvarn
- Kvarn
- Lägenhetsbebyggelse
- Lägenhetsbebyggelse

Karta 3 Friluftsliv och historia

Artlista med särskilt intressanta arter

Kärlväxter

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Hampflockel	<i>Eupatorium cannabinum</i>		VS, 41
Lundelm	<i>Elymus caninus</i>		VS, 41
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	s	VS, 41
Safsa	<i>Osmunda regalis</i>	§	VS, 41
Storrams	<i>Polygonatum multiflorum</i>	s	VS, 41
Svartbräken	<i>Aspleniaceae trichomanes</i>		

Lavar

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Hållav	<i>Menegazzia terebrata</i>	VU	VS 41, BF 25
Kornig nållav	<i>Chaenotheca chlorella</i>	s	BF 25
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT	BF 25
Havstulpanlav	<i>Thelotrema lepadinum</i>	s	BF 25
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	s	BF 25
	<i>Gyalideopsis anastomosans</i>		BF 25
Kattfotslav	<i>Arthonia leucopellea</i>	s	BF 25
Sotlav	<i>Cyphelium inquinans</i>	s	BF 25
Korallav	<i>Sphaerophorus globosus</i>		BF 25
	<i>Chaenotheca stemonea</i>		BF 25
Liten spiklav	<i>Calicium parvum</i>	s	BF 25
Kortskäftad spiklav	<i>Microcalicium ablneri</i>	s	BF 25
Barktrapelia	<i>Trapelia corticola</i>		BF 25
Nordlig blodlav	<i>Mycoblastus alpinus</i>		BF 25

Mossor

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Grov fjädermossa	<i>Neckera crispa</i>		
Lysmossa	<i>Schistostega pennata</i>		BF 25
Stor revmossa	<i>Bazzania trilobata</i>	s	BF 25

Svampar

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Gransotdyna	<i>Camarops tubulina</i>	VU	BF 25
Lackticka	<i>Ganoderma lucidum</i>		BF 25

Fåglar

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Fiskgjuse	<i>Pandion haliaetus</i>		
Smålom, fiskande	<i>Gavia Stellata</i>		
Storlom	<i>Gavia arctica</i>		
Strömstare	<i>Cinclus cinclus</i>		VS, 41
Mindre strandpipare	<i>Charadrius dubius</i>	LC	
Grönben	<i>Tringa glareola</i>		
Enkelbeckasin	<i>Gallinago gallinago</i>		
Skogssnäppa	<i>Tringa ochropus</i>		

Fåglar, forts

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Orre	<i>Tetrao tetrix</i>		
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>		
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>		

Fiskar

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Elritsa	<i>Phoxinus phoxinus</i>		VS 41
Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR	VS 41, S 47
Öring	<i>Salmo trutta</i>		VS 41

Mollusker

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Flodpärlmussla	<i>Margaritifera margaritifera</i>	EN	VS 41

Sländor

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
	<i>Baetis muticus</i>		VS 41
	<i>Orthetrum coerulescens</i>		VS 41

Skalbaggar

Svenskt namn	Latinskt namn	kategori (*)	Skötselområde
Bäckbagge	<i>Stenelmis canaliculata</i>		VS 41

* arter klassade enligt ArtDatabankens nationella rödlista 2010, livskraftig (LC), nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) och nationellt utdöd (RE) och signalarter (s) enligt Skogsstyrelsens lista, uppdaterad 2011. Fridlysa arter markeras med (§). Arter som berörs av Artskyddsförordningen markeras med (AF).

För arter där skötselområde ej är angivet förekommer arten på ospecificerad lokal i området.

Finansiering av förvaltningen

Borås Stad bekostar bildande och förvaltning av naturreservatet.

Nedan följer en beräkning av kommunens kostnader för inrättande av naturreservatet. Kostnaderna är uppdelade dels i "istandsättningsåtgärder" som är de kostnader av engångskaraktär för bildandet av naturreservatet dels i "årlig drift" som är den uppskattade årliga kostnaden för förvaltningen från och med 2015. Istandsättningsåtgärderna har bekostats med medel från de statliga bidragen för lokala naturvårdsprojekt (Länsstyrelsens beslut diarienummer 501-9953-2012 och 501-38936-2012) och kommunens beslut 2006/KS0521, 810).

Skötseln av naturreservatet ingår i kommunens skogsförvaltning. Kostnader och intäkter för skogsskötsel ingår inte i nedanstående kalkyl. Borås Stad har garanterat den fortsatta skötseln av naturreservatet som en förutsättning för att få de statliga bidragen för lokala naturvårdsprojekt.

Åtgärd	Istandsättning till och med 2014*	Årlig drift från och med 2015**
Inventeringar kultur, natur	145 000	0
Reservatsbildning, skötselplan, med mera.	465 000	0
Anläggning och underhåll av parkeringsplatser, byggnad, stigar och vägar. Information, markering av reservatsgränser, vandringsled, bord och bänkar med mera.	550 000	120 000
Skötsel av skötselområdena enligt skötselplan.	0	120 000
Förvaltning, tillsyn och kontrollprogram.	0	60 000
Totalt	1 160 000	300 000

Statsbidrag	580 000	0
-------------	---------	---

Nettokostnad	580 000	300 000
---------------------	----------------	----------------

* Beräknad kostnad 1 116 000 kronor varav 580 000 kronor i statsbidrag. Den kommunala andelen utgörs till största delen av eget arbete åren 2013 – 2015.

** Tekniska förvaltningens Skogsavdelning har från och med 2015 äskat en ramhöjning för skötsel av naturreservatet med 300 000 kronor.

Markköp/intrångsersättning till kommunen ingår inte i ovanstående kalkyl. Statsbidrag för intrångsersättning utgår med upp till 50 %.

Ärendets beredning

Storsjön är den enda större sjön i kommunen som inte är omgiven av bebyggelse. Sjön och dess omgivningar har mycket högt naturvärde. Skogen har en hög genomsnittsålder och det finns flera hotade arter i området, bland annat fåglar, lavar, kärlväxter och flodpärlmusslor. Naturtypen är karaktäristisk för Sjuhäradsbygden.

I Borås Stads miljö mål (2013-2016) finns etappmålet att det ska bildas fler kommunala naturreservat.

Kommunstyrelsen ansökte den 26 mars 2012 om bidrag för reservatsutredningen till lokala och kommunala naturvårdsprojekt (LONA). Länsstyrelsen i Västra Götaland beviljade projektet stöd i två beslut den 1 juni 2012 samt 22 april 2013.

Inför reservatsbildning har berörda parter informerats under arbetets gång

Förslag till beslut och skötselplan har varit på remiss under perioden 24 mars – 5 maj 2014.

Naturreservatet bildades av Kommunfullmäktige den.....

För ärendet ansvarigt kommunalråd är Tom Andersson.

Den grupp som arbetat med utformningen av detta dokument har bestått av Jenny Pleym och Anna Ljunggren från Miljöförvaltningen, Olof Svensson, Kjell Johansson och Peter Rydén från Tekniska förvaltningens skogsavdelning samt Bengt Himmelmann från Stadskansliets samhällsplaneringsavdelning.

Samrådsredogörelse

Förslag till bildande av naturreservatet Storsjön, Borås Stad. Förslaget har varit utsänt på samrådsremiss från 24 mars – 5 maj 2014. Under denna tid har förslaget funnits utställt i Borås Stadshus, Stadsbiblioteket och biblioteket i Viskafors. I samrådsredogörelsen sammanfattas och kommenteras inkomna synpunkter. Ingen remissinstans har avstyrkt bildande av naturreservat. Samtliga yttranden finns i sin helhet tillgängliga på Kommunledningskansliet, Borås Stad.

Synpunkter under samrådstiden

Förslaget har sänts till följande myndigheter, organisationer och privatpersoner.

Remisspart		Utan invändning	Med invändning	Inkom
1	Länsstyrelsen i Västra Götalands län		x	2014-04-16
2	Sveriges geologiska undersökning		x	2014-04-23
3	Skogsstyrelsen Borås		x	2014-04-25
4	Havs och Vattenmyndigheten		x	2014-05-05
5	Artdatabanken	-	-	2014-04-10
6	Trafikverket	x		2014-04-11
7	Jordbruksverket			
8	Stadsdelsnämnd Väster	x		2014-04-29
9	Fritids- och folkhälsonämnden		x	2014-04-10
10	Miljö- och konsumentnämnden		x	2014-04-15
11	Kulturnämnden		x	2014-05-12
12	Samhällsbyggnadsnämnden	x		2014-05-15
13	Tekniska nämnden		x	2014-04-24
14	Kommunala funktionshinderrådet	x		2014-05-20
15	Centrala pensionärsrådet	x		2014-05-19
16	Borås Energi och Miljö	x		2014-05-23
17	Borås Elnät		x	2014-04-30
18	Vattenfall Vattenkraft AB		x	2014-04-16

Remisspart		Utan invändning	Med invändning	Inkom
19	Vattenfall Eldistribution AB		x	2014-04-30
20	Handikappföreningarnas Samarb.org i Borås			
21	STF Borås		x	2014-05-07
22	Rydboholms SK		x	2014-04-30
23	SFK Pelikanen		x	2014-05-05
24	Borås naturskyddsförening			
25	Kinnarumma hembygdsförening			
26	Viareds Natur- och hembygdsförening			
27	Seglora hembygdsförening			
28	Västergötlands Ornitologiska Förening			
29	Svampföreningen Häxringen			
30	Västergötlands Botaniska Förening			
31	LRF Borås kommungrupp		x	2014-05-05
32	Framtid Rydboholm			
33	Bosjöns fvo			
34	Storsjöns fvo			
35	Bosnäs jaktlag			
36	Gäddereds jaktlag			
37	Älvstorps jaktlag			
38	Bisterbo jaktlag			
39	Vägsamordnare c/o Tekniska förvaltningen			
40	Borås Motorallians AB			
41	Kula HB			
42	Viskans Vattenråd			

Dessutom har förslaget varit utsänt till samtliga fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till mark inom reservatet enligt bilaga 4. Följande yttranden har inkommit:

Sakägare och övriga	Utan invändning	Med invändning	Inkom
Vattenfall Småskalig Kraft AB		x	Se nr 17 ovan

Under utställningstiden har ett yttrande från allmänheten inkommit via e-post med ordalydelsen: Vi ser gärna att Storsjön blir naturreservat!

Samrådsredogörelse

Synpunkter i sammandrag och Kommunstyrelsens kommentarer

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen ser det som mycket positivt och tillstyrker bildandet av reservatet Storsjön.

Avsikten att skydda skogen i reservatet som beskrivs i skötselplanen behöver regleras i föreskrifterna. Enligt föreslagna föreskrifter saknas förbud mot skogsbruk vilket är en förutsättning för att skogen ska vara lagligt skyddad och även ge möjlighet att söka markåtkomstbidrag för intrång i pågående markanvändning. Länsstyrelsen önskar att Borås Stad och Länsstyrelsen gemensamt går igenom vilka ytor man kan söka markåtkomstbidrag för.

Det skulle vara önskvärt om det i motiven för beslutet nämns lite mer om vattnen och dess värden utöver de specifika arter som nämns då huvuddelen av ytan består av vattenmiljöer.

Borås Stad bör se över de föreslagna föreskrifterna då det som bara är upptaget i skötselplanen och inte är förbjudet i föreskrifter är tillåtet inom reservatet och då inte heller kräver eller kan sökas dispens för. Man bör överväga att komplettera med föreskrifter gällande: master, vindkraftverk och liknande; inplantering av främmande arter; C-föreskrifter gällande förbud mot okopplad hund; vattenregleringens påverkan på naturvärden och intresset för fortsatt kalkning

Vilka byggnader som får förekomma inom reservatet bör preciseras i texten. Den kulturhistoriska utredningen är mycket bra gjord. Det kan vara lämpligt att ange i beslutet att alla fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen. Länsstyrelsen föreslår att det utförs elfisken och musselinventeringar i Lidabäcken och att en eventuell utökning av reservatet kan göras vid förekomst. Elfiske kan även utföras i Storsjön och regleringsstrategin bör ses över i samband med reservatet. Vidare skulle det vara lämpligt att lägga till text om den ekologiska statusen i sjöar och vattendrag, information om tillåtet fiske och omprövning av vattendom för att säkerställa nivåer naturvärden.

Kommunstyrelsens kommentarer

Beslutsdokumentet har kompletterats med föreskrifter gällande skogsbruket och förtydligande i mål och skötsel för de skogsbestånd som i nuläget kräver skötsel. Även syftet har kompletterats så att målbilden gällande gammal skog förtydligats. Arbetet med att gemensamt med Länsstyrelsen ta fram underlag för markåtkomstbidrag pågår. Vattenmiljön i

sig utgör inte det höga värdet för reservatet och en bidragande orsak till detta är regleringen. Naturvärdet vid vattnet är kopplat främst till de skyddsvärda arterna som omnämns.

Handlingarna har kompletterats med föreskrifter gällande master, inplantering av arter och förbud mot okopplad hund inom de publika områdena av reservatet, dvs kring badplatsen, övningsområde för orientering samt entréområdet vid Boxhult. Vattendomen och regleringens påverkan är en fråga som kommunen inte har möjlighet att påverka. Länsstyrelsen har en fastslagen kalkningsplan för området.

Endast byggnader som är till för friluftslivet värden eller reservatets skötsel får förekomma, texten i skötselplanen har justerats. Information om kulturmiljölagen har lagts till i beslutsdokumentet. Vattennivån i Storsjön har varit sänkt på grund av underhållsarbeten. Elfiske var planerat till hösten 2013 men kunde ej genomföras på grund av lågt vattenstånd. Kompletterande elfiske kommer att genomföras när vattennivån i bäckarna är återställd. Lidabäcken är en av provpunkterna. Reservatets avgränsning vid Lidabäcken följer kommunens fastighetsgräns och en utökning är inte aktuell. Handlingarna har kompletterats vad gäller ekologisk status och fiske.

2. Sveriges geologiska undersökning

Har inga synpunkter på bildandet av reservatet men saknar en kort sammanfattning av områdets geovetenskapliga förhållanden. Informerar om att det bl a finns inslag av en sällsynt förekommande bergart, eklogit som bildas på stora djup i jordskorpan samt bifogar ett stycke allmänt beskrivande text.

Kommunstyrelsens kommentarer

Ett avsnitt om geologi har lagts till i beskrivningen i skötselplanen. Kontakt har tagits med SGU för att få ytterligare information som kan användas för information i reservatet.

3. Skogsstyrelsen

Har ingen erinran mot förslaget och ser positivt på att naturvärdena i området utvecklas och skyddas långsiktigt. Framhåller följande synpunkter på skrivningarna i skötselplanen:

Under rubriken Vindfällan och skadeinsekter bör skrivningen ”omfattande skogsdöd till följd av skadeinsekters angrepp” bytas till ”omfattande angrepp av skadeinsekter” och det bör framgå vem som ansvarar för eventuell upparbetning av skadade träd och skador som kan uppkomma på omgivande skog.

Det kan vara svårt att bibehålla en lövandel om 20 % på beståndsnivå utan skötselåtgärder då områdena förs över till fri utveckling.

Uttrycket *gallring får ske om behov finns* bör förtydligas så att det framgår att det är naturvårdssyfte som avses.

Det bör framgå hur avvercade träd ska hanteras och hur död ved ska nybildas, genom naturliga störningar eller nyskapande.

Kommunstyrelsens kommentarer

Skötselplanen har justerats gällande skadeangrepp och lövandel. Förvaltaren är ansvarig för all skötsel inom reservatet. Genomförda ändringar i föreskrifter gällande förbud mot skogsbruk omfattar gallring som ej sker i naturvårdande syfte. Frågan om död ved ryms inom målen för skötseln. Död ved kommer att nyskapas om behov uppstår.

4. Havs och Vattenmyndigheten

Frågan om utsättning av fisk ska regleras i föreskrifterna och inte i skötselplanen. Viktigt att tänka på att det i framtiden kan uppstå behov av att utsättningar av t ex öring i syfte att gynna flodpärlmussla. Populationshöjande utsättningar av fisk kan tillåtas som ett undantag till föreskrifterna. Myndigheten föreslår ett det både under A och C-föreskrifterna införs ett förbud mot att inplantera fisk i både sjöar och vattendrag samt att det i beslutet ska framgå att all utsättning av fisk kräver tillstånd från länsstyrelsen.

Kommunstyrelsens kommentarer

Beslutsdokumentet har kompletterats med föreskrifter under A med tillägg om undantag enligt ovan.

9 Fritids- och folkhälsonämnden

Nämnden ställer sig positiv till förslaget att bilda ett reservat inriktat både på natur, kultur och rekreation och tillstyrker förslaget till bildande av reservatet med tillägget att även § 17 och 18 i de allmänna lokala ordningsstadgarna bör gälla för badplatsen ”Storsjöns badplats”

Nämnden önskar samråd mellan förvaltningarna i gällande rekreationsfrågor i reservatet. Inom det planerade reservatsområdet ansvarar nämnden för att badplatsen med dess omgivningar ges möjlighet till vidareutveckling. Hänsyn bör tas så att Rydboholms SK och skolorna kan fortsätta med sim verksamhet i området.

En lista över fornlämnigar och kulturhistoriska lämningar efterfrågas. Positivt att en kortare promenadväg vid Boxhult tillgänglighetsanpassas tillsammans med grillplatser och bryggor. Man önskar förtydligande i dokumentet av var tillgänglighetsanpassad P-plats ska anläggas och vilken udde som avses.

Kommunstyrelsens kommentarer

Enligt justerade föreskrifter kommer det att vara koppeltvång för hundar inom de mer publika områdena av reservatet, dvs kring badplatsen, övningsområde för orientering samt entréområdet vid Boxhult. Badförbud för hundar regleras inte i reservatsföreskrifterna. Information om att det utöver reservatets föreskrifter finns allmänna lokala ordningsstadgar som gäller inom den kommunala badplatsen har lagts till i beslutsdokumentet. Skötselplanen hindrar inte utveckling av badplatsområdet. Återkommande typer av aktiviteter kan få dispens gällande över en längre tidsperiod vilket kan vara aktuellt för delar av Rydboholms SK:s verksamhet som kan vara dispenspliktigt. Inget hinder föreligger för skolor att besöka reservatet för friluftaktiviteter.

10 Miljö- och konsumentnämnden

Tillstyrker remissförslaget men har förslag på följande tillägg och ändringar i ”Beslut och skötselplan”:

I syftet bör ett tillägg göras om att bevara spår av brukad mark; kartmaterialet bör kompletteras med planerade friluftsanläggningar; de kulturhistoriska lämningarna bör redovisas på en separat karta; fastighetsbeteckningar bör finnas på beslutskartan; det bör framgå i föreskrifterna att det råder förbud mot inplantering av arter; det bör framgå vad som gäller för att göra upp eld; i de fall det är möjligt bör rödlistade arter noteras i kommentaren till respektive objektsnummer; rutiner bör framgå för skötsel av vattendragen vid nedfallna träd och grenar; det bör framgå hur man hanterar träd som sågats ner vid kring spår och leder; det är önskvärt med kontrollprogram för några av de hotade och rödlistade arterna.

Kommunstyrelsens kommentarer

Handlingarna har kompletterats gällande syfte, föreskrifter för inplantering av arter, eldning och vattendrags skötsel. Vad gäller kartmaterialet väljs den modell som är mest överskådligt. Befintliga anläggningar för friluftslivet tas med på karta. Upplösningen gör att fastighetsförteckningarna är svåra att åskådliggöra på karta. Inom kontrollprogram dokumenteras området barrskogsfåglar för att kunna följa upp utvecklingen. Inom kontrollprogram planeras också fotodokumentation av skogsmiljöer före och efter skötselåtgärd.

11 Kulturnämnden

Tillstyrker remissförslaget. Mål och riktlinjer för skötsel är detaljerad och Kulturnämnden vill lyfta fram vikten av att fornlämningar och kulturlämningar vårdas och underhålls samt lyfts fram i skyltar och annan information om naturreservatet, samt att fiske sker så att de lämningar som finns på sjöbotten inte skadas.

Kommunstyrelsens kommentar

Vi är måna om de kulturhistoriska spåren och forn- och kulturlämningar kommer enligt skötselplanen att vårdas och skyltas. Fiskerätter upplåts idag enbart med handredskap vilket inte bör ge skador på lämningarna på sjöbotten.

13 Tekniska nämnden

Tillstyrker remissförslaget, och anser att reservatet kommer att skydda ett värdefullt rekreationsområde och naturvärden. Nämnden vill dock betona att man genom detta beslut undantar stora ekonomiska värden då delar utgörs av produktionsskog och att det därför är en viktig förutsättning att staten ersätter kommunen med markåtkomstbidrag. Vid tidigare reservatsbildning har ersättningsnivån varit 50% .

Vad gäller områdets syfte och skötsel vill man trycka på följande punkter: målet är att skapa urskogsliknande barrskog men i södra Sverige är nästan all skog påverkad och de högsta värdena ofta knutna till lövträd på kulturmark; sjön är värdefull ur rekreationssynpunkt men har en dålig ekologisk status på grund av regleringen, med nuvarande lagstiftning kommer det inte att kunna förändras; målet lövandel 20% kommer att minska när skogen lämnas för fri utveckling; för att gynna friluftslivet bör även väl frekventerade omärkta stigar hållas framkomliga.

Kommunstyrelsens kommentarer

Målet är att få lika hög ersättningsnivå från staten som för tidigare reservat. Arbetet med att gemensamt med Länsstyrelsen ta fram underlag för markåtkomstbidrag pågår. De skogliga naturvärdena i området är knutna till barrskogsmiljöer. Skötselplanen har justerats gällande lövandel i bestånd med skötsel och skötsel av välfrekventerade stigar.

17 Borås Elnät

Elnät har inga anläggningar i området. Stadsnät har anläggningar i Viskafors och Svaneholm som är sammankopplade med Vattenfalls luftledningsnät vid reservatet. Det är därför av intresse att dessa inte behöver ändras till följd av reservatsbildningen.

Kommunstyrelsens kommentarer

Reservatsbildningen föranleder inga förändringar i befintligt luftledningsnät.

18 Vattenfall Vattenkraft AB

Vattenfall påpekar att naturreservatet inte får inskränka eller försvåra befintlig och tillståndsgiven vattenverksamhet. Man anser att detta bör förtydligas i skötselplanen samt föreskrifter till beslutet.

I skötselplanen anges att vattenregleringen inte påverkas av reservatsbeslutet samt att ”större åtgärder bör föregås av samråd med förvaltaren”. Vattenfall menar att det är en bättre formulering och arbetsordning att en underrättelse sker till förvaltaren inför en åtgärd.

Framtida underhållsåtgärder ska genomföras med stor hänsyn till naturmiljön men det kan inte uteslutas att större nödvändiga åtgärder genomförs för dammanläggningar och tunnel som påverkar naturreservatet. Vattenfall yrkar därför att drift och skötsel undantas från föreskrifternas punkt A1-A4 samt C4, vilket då får ändras i förslaget.

Man framhåller att framtida underhållsåtgärder måste vara undantagna från strandskyddet. Vattenfall yrkar därför att drift och skötsel av dammanläggningar generellt undantas från strandskyddsbestämmelser, vilket då får ändras i förslaget.

Kommunstyrelsens kommentarer

Reservatets gräns har markerats så att den större dammanläggningen och tunnelröret inte ingår i reservatet. Om åtgärder krävs på annans mark för åtkomst till anläggningen skall samråd ske med markägaren på sedvanligt sätt. Borås Stad är i detta fall både förvaltare av naturreservatet och markägare vilket innebär att man skall samråda med Borås Stad.

Normalt underhåll av anläggningarna får utföras. Större åtgärder ska föregås av samråd med förvaltaren. Föreskrifterna ger utrymme för att lämna dispens för större åtgärder som är nödvändiga om det krävs. Om man t ex behöver bygga en ny väg för att komma åt en anläggning så spelar det stor roll vilka miljöer inom reservatet som berörs. Vi bedömer det inte vara möjligt att ge ett generellt undantag från föreskrifterna och samtidigt säkra syftet med reservatet. Ett förtydligande om normalt underhåll och skötsel har gjorts i stycket Vattenreglering under avsnittet *Förtydliganden samt riktlinjer för dispenser*.

Strandskyddet regleras i miljöbalkens 7 kapitel. Gällande strandskyddsbestämmelser för Storsjön om 200 meter förändras inte med anledning av reservatet.

19 Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution har anläggningar strax utanför naturreservatet. Dessa ledningar skall drivas och underhållas enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter och erfordrar bl a regelbunden röjning, varför tillstånd till detta måste medges i naturreservatet.

Kommunstyrelsens kommentarer

Detta beskrivs i skötselplanen under avsnittet *Förtydliganden samt riktlinjer för dispenser*. Normalt underhåll får utföras inom reservatet men ska föregås av samråd med förvaltaren.

21 STF Borås

STF Borås anordnar regelbundet ledarledda vandringar i och omkring Borås. Vandringarna lockar 20 – 50 personer. Vid flera tillfällen har man vandrat kring Storsjön och man bedömer inte en sådan aktivitet som ett tillståndspliktigt arrangemang. Stigar, grill- och rastplatser har på senare tid förbättrats och STF trycker på vikten av drift och underhåll med förbättringar med påfört grus och renhållning vid rastplatser. Man påtalar också vikten av att förbättra vägen till reservatet samt behov av tydlig väganvisning från Varbergsvägen.

Kommunstyrelsens kommentarer

Hur gruppaktiviteter kan bedrivas beskrivs i skötselplanen under avsnittet *Förttydliganden samt riktlinjer för dispenser*. Dispens ska sökas för arrangerade gruppaktiviteter. Återkommande typer av aktiviteter kan få dispens gällande över en längre tidsperiod. Det ingår i uppdraget att underhålla leder och rastplatser. Det är viktigt att poängtera att leden runt sjön ska vara av vildmarkskaraktär och skötseln anpassas därefter. Drift och skötsel av tillfartsvägen ingår inte i reservatet. Väganvisning planeras vid Varbergsvägen/väg 1610 samt vid järnvägen.

22 Rydboholms SK

Vill ha klarlagt vilka typer av aktiviteter som kräver dispens och om det är möjligt att få generell dispens för löpande verksamhet gällande förbud enligt föreskrifterna C1, C3 och C4. Aktuella verksamheter är tipspromenader, tränings- och tävlingsverksamhet och preparering av skidspår inom reservatet.

Rydboholms SK anser att Borås Stad har ansvaret för sophantering och toaletter inom reservatet och anser att en av de soptunnor som idag är placerade vid badplatsen ska flyttas till parkeringen vid Storsjögården. Föreningens egna sopkärl kommer att tas bort. Även vid reservatsentrén vill man att det ska finnas sopkärl.

Kommunstyrelsens kommentarer

Hur gruppaktiviteter kan bedrivas beskrivs i skötselplanen under avsnittet *Förttydliganden samt riktlinjer för dispenser*. Dispens ska sökas för arrangerade gruppaktiviteter och tävlingar. För återkommande typer av aktiviteter kan man få en generell dispens gällande över en längre tidsperiod. Stora evenemang kräver separat dispens. Avgränsningen av vad som kan ingå i en generell dispens avgörs av förvaltaren i samband med ansökan. För preparering av skidspår kan man få en löpande dispens för specificerade spår angivna på karta. Förvaltaren har ansvar för sophantering inom reservatsområdet med undantag för den kommunala badplatsen där ansvaret ligger på fritid- och folkhälsoförvaltningen. Sopkärl kommer att sättas upp vid entréområdet. Toaletten vid kopparhammaren planerar man att ta bort. Drift och skötsel av tillfartsvägen ingår inte i reservatet.

23 SFK Pelikanen

Positiva till att reservatet bildas och att området kring Boxhult iordningställs. Viktigt att sophantering ses över så att det finns möjlighet att slänga skräp och att sophämtning i olika delar av området kan samordnas. Vägen upp från Viskafors är mycket trafikerad och saknar belysning och det vore bra med en upprustning i samband med att reservatet bildas då det kan innebära fler besökare och en ökad trafik.

Kommunstyrelsens kommentarer

Förvaltaren har ansvar för sophantering inom reservatsområdet med undantag för den kommunala badplatsen där ansvaret ligger på fritid- och folkhälsoförvaltningen. Sopkärl kommer att sättas upp vid entréområdet. Samordning av sophantering eftersträvas. Toaletten vid kopparhammaren planerar man att ta bort. Drift och skötsel av tillfartsvägen ingår inte i reservatet.

31 LRF Borås kommungrupp

Har inga invändningar mot reservatet då området har särskilda värden för som behöver skyddas och Borås Stad är markägare men vill lämna några kommentarer. När situationer med vindfällen och skadeinsekter uppstår måste det finnas en stor samarbetsvilja att lösa problem kopplade till spridningsrisk till angränsande mark. Föreskrifterna kring tillstånd för

tävlingar och arrangemang bör omfatta även kommersiell besöksnäring så att företag som vill bedriva verksamhet i området även de behöver tillstånd.

Kommunstyrelsens kommentarer

Skötselplanen medger att plocka ut vindfällan under vissa förutsättningar, detta beskrivs i *Förttydliganden samt riktlinjer för dispenser*. Även hur aktiviteter kan bedrivas beskrivs i under samma rubrik. Skrivningen i föreskrifterna har justerats för att omfatta en bredare typ av arrangemang. Dispens ska sökas för arrangerade gruppaktiviteter. Återkommande typer av aktiviteter kan få dispens gällande över en längre tidsperiod.